

Jeugdhulp

2019

Jeugdhulp

2019

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2019-2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18-2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en CCN Creatie, Den Haag
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding **5**

1. Jongeren met jeugdhulp **7**

- 1.1 9,6 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp **9**
- 1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes **9**
- 1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf **10**
- 1.4 Jeugdhulpjongeren met verblijf hebben vaker een migratieachtergrond dan jongeren zonder verblijf **11**
- 1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming **12**
- 1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Utrecht en Limburg **13**

2. Jeugdhulptrajecten **19**

- 2.1 Aantal hulptrajecten in 2019 toegenomen **19**
- 2.2 Jeugdhulp meestal doorverwezen door de huisarts **22**
- 2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar **23**
- 2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd **25**

Begrippenlijst **26**

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor hulp aan jongeren. Dat is vastgelegd in de Jeugdwet. Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie.

De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen hierover gegevens aan het CBS te verstrekken. Meer dan 95 procent van de jeugdhulpaanbieders heeft aan deze verplichting voldaan. Omdat niet alle jeugdhulpaanbieders gegevens hebben aangeleverd zullen de gepresenteerde cijfers enigszins een onderschatting zijn van de werkelijk verstrekte jeugdhulp.¹⁾

In deze rapportage staan de voorlopige²⁾ resultaten over jeugdhulp in 2019. De resultaten over jeugdbescherming en jeugdreclassering worden in een aparte rapportage beschreven.

Jeugdhulp wordt gedefinieerd als de hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Het CBS verzamelt alleen gegevens over jeugdhulp die direct aan de jeugdhulpverlener wordt vergoed door de gemeente, de zogenaamde zorg in natura. Gegevens over jeugdhulp die door de cliënt zelf wordt vergoed met een persoonsgebonden budget (PGB), worden verstrekt door de Sociale verzekeringsbank (SVB). Particuliere jeugdhulp, waarbij de hulp door de ouders zelf wordt betaald, valt buiten dit onderzoek.

0.0.1 Jongeren met jeugdhulp naar financieringsvorm¹⁾

	2016	2017	2018	2019*	
Totaal	aantal			aantal	%
	389 925	407 245	417 765	430 670	
	%				
Alleen zorg in natura	92,4	94,3	94,8	408 980	95,0
Alleen persoonsgebonden budget	2,9	1,8	1,6	6 845	1,6
Zowel zorg in natura als persoonsgebonden budget	4,7	3,8	3,5	14 845	3,4

Bron: CBS

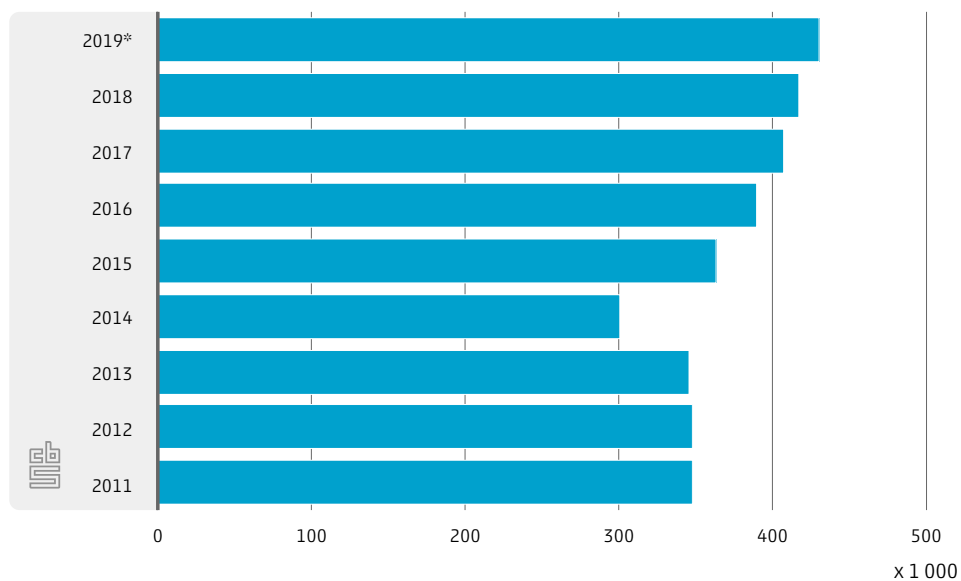
¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

Uit tabel 0.0.1. blijkt dat in 2019 bijna 431 duizend jongeren jeugdhulp hebben ontvangen. In 95 procent van de gevallen wordt de zorg direct door de gemeente aan de jeugdhulpverlener vergoed. Een klein deel van de jongeren met jeugdhulp, ruim anderhalf procent, maakte alleen gebruik van een PGB. Na een daling vanaf 2015 is het aantal jongeren met een PGB in 2019 ten opzichte van 2018 met een half procent toegenomen.

- ¹⁾ Op een na, hebben alle grote jeugdhulpaanbieders met meer dan 250 cliënten, gegevens aangeleverd. De ontbrekende opgaven betreft derhalve voornamelijk kleinere jeugdhulpaanbieders. Naar verwachting zal de aldus ontstane onderschatting hooguit enkele procenten bedragen. Hierbij wordt uitgegaan van het aantal bij het CBS bekende jeugdhulpaanbieders. Nieuwe jeugdhulpaanbieders worden geacht zich bij het CBS aan te melden. Hierdoor is de gehanteerde lijst van jeugdhulpaanbieders mogelijk incompleet.
- ²⁾ Jeugdhulpaanbieders hebben de gelegenheid om hun gegevens over 2019 nog tot en met juli 2020 te wijzigen waarna de definitieve resultaten worden vastgesteld. In eerdere jaren is gebleken dat de voorlopige resultaten 1 à 2 procent lager waren dan de definitieve resultaten.

Voordat de Jeugdwet op 1 januari 2015 van kracht werd, was de jeugdhulp deels gefinancierd op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en door de provincies. Figuur 0.0.2 toont het aantal jongeren dat jaarlijks vanaf 2011 jeugdhulp ontving.³⁾

0.0.2 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. De jaren voor 2015 betreft jeugdhulp uit AWBZ, Zvw en provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De gegevens van de SVB over jeugdhulpontvangers met een PGB bevat geen zorghoudelijke informatie. Het vervolg van deze rapportage beschrijft daarom alleen de gegevens die door de jeugdhulpverleners aan het CBS zijn verstrekt. Overal waar in het vervolg jeugdhulp staat bedoelen we dan ook de jeugdhulp die is geleverd volgens het zorg in natura-principe.

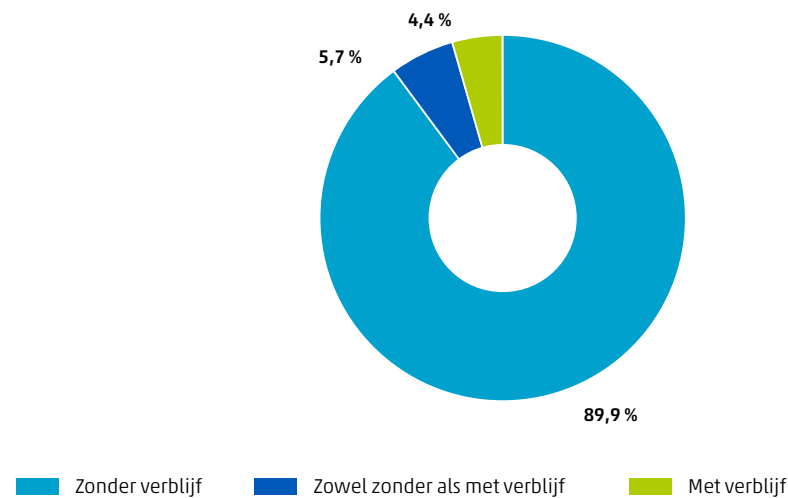
³⁾ Voor een beschrijving van de ontwikkelingen 2011-2016 zie [hier](#).

1. Jongeren met jeugdhulp

In 2019 kregen bijna 424 duizend jongeren jeugdhulp in natura. In 2018 waren dit er bijna 411 duizend, een stijging van 3,2 procent. De meeste jongeren, 89,9 procent, kregen jeugdhulp zonder verblijf. Dat wil zeggen dat zij niet op de locatie van de jeugdhulpaanbieder overnachtten. Ruim 24 duizend jongeren kregen in 2019 zowel jeugdhulp met als jeugdhulp zonder verblijf. Dit is mogelijk als de zorg gedurende het jaar wijzigt of als de jongere bij de ene jeugdhulpaanbieder verblijft en tegelijkertijd ook hulp krijgt van een andere jeugdhulpaanbieder.

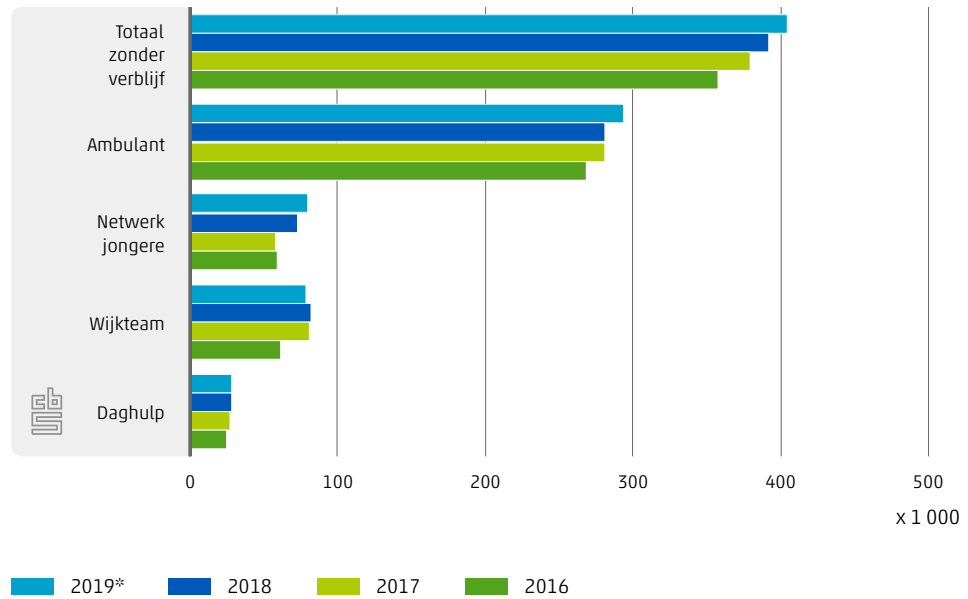
1.0.1 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

De meeste jongeren met jeugdhulp in 2019, 69 procent, ontvingen ambulante jeugdhulp op de locatie van de jeugdhulpaanbieder en bijna 19 procent kreeg jeugdhulp van het wijk- of buurtteam van de gemeente. De stijging van het aantal jongeren in 2019 ten opzichte van 2018 betrof alle vormen van jeugdhulp zonder verblijf, behalve jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam. Deze vorm van jeugdhulp daalde met 3,5 procent.

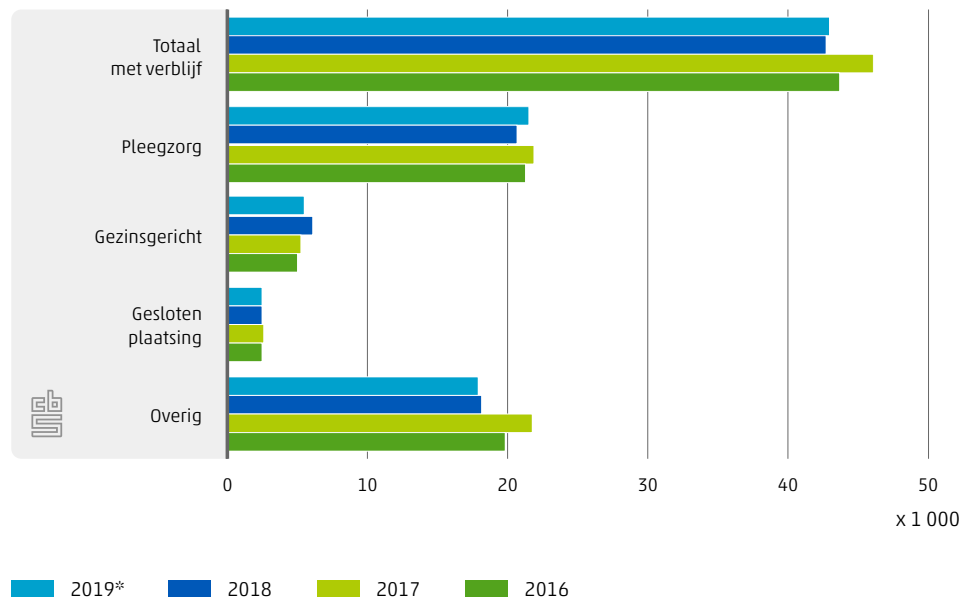
1.0.2 Jongeren zonder verblijf¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

Bijna 43 duizend jongeren kregen in 2019 jeugdhulp met verblijf. Dat is 10 procent van alle jongeren met jeugdhulp. Hiervan waren ruim 21,5 duizend jongeren in een pleeggezin opgenomen. Ruim 5,5 duizend waren ondergebracht in gezinsgerichte opvang, dat waren er 10 procent minder dan in 2018. Ruim 2,5 duizend jongeren hadden een gesloten plaatsing en bijna 18 duizend jongeren kregen een andere vorm van jeugdhulp met verblijf (figuur 1.0.3).

1.0.3 Jongeren met verblijf¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

1.1 9,6 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp

Jeugdhulp is in principe bedoeld voor personen tot 18 jaar, behalve bij pleegzorg. Met ingang van 1 juli 2018 kunnen pleegkinderen, indien zij dat wensen, tot 21 jaar in hun pleeggezin verblijven. In uitzonderlijke gevallen kan de jeugdhulp worden voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar. Van alle ruim 4,4 miljoen jongeren in de leeftijd tot en met 22 jaar kreeg 9,6 procent jeugdhulp in 2019. Als de groep van 18 tot en met 22 jaar buiten beschouwing gelaten wordt, ontving 12,2 procent van alle jongeren jeugdhulp in deze periode.

1.1.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 2019*¹⁾

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2019)	Jongeren met jeugdhulp		
		totaal	zonder verblijf	met verblijf
aantal				
Totaal	4 435 985	423 825	404 980	42 975
Geslacht				
Jongens	2 268 975	239 235	229 460	23 005
Meisjes	2 167 010	184 590	175 520	19 970
Leeftijd in klassen				
0 tot en met 3 jaar	687 235	28 985	26 930	3 360
4 tot en met 11 jaar	1 472 970	214 175	208 460	14 515
12 tot en met 17 jaar	1 197 550	167 850	159 075	22 145
18 tot en met 22 jaar	1 078 230	12 820	10 515	2 955
(Migratie)achtergrond				
Nederlands	3 246 785	317 225	304 680	29 905
Overig westers	386 020	32 600	30 875	3 780
Niet-westers	803 180	74 000	69 430	9 290

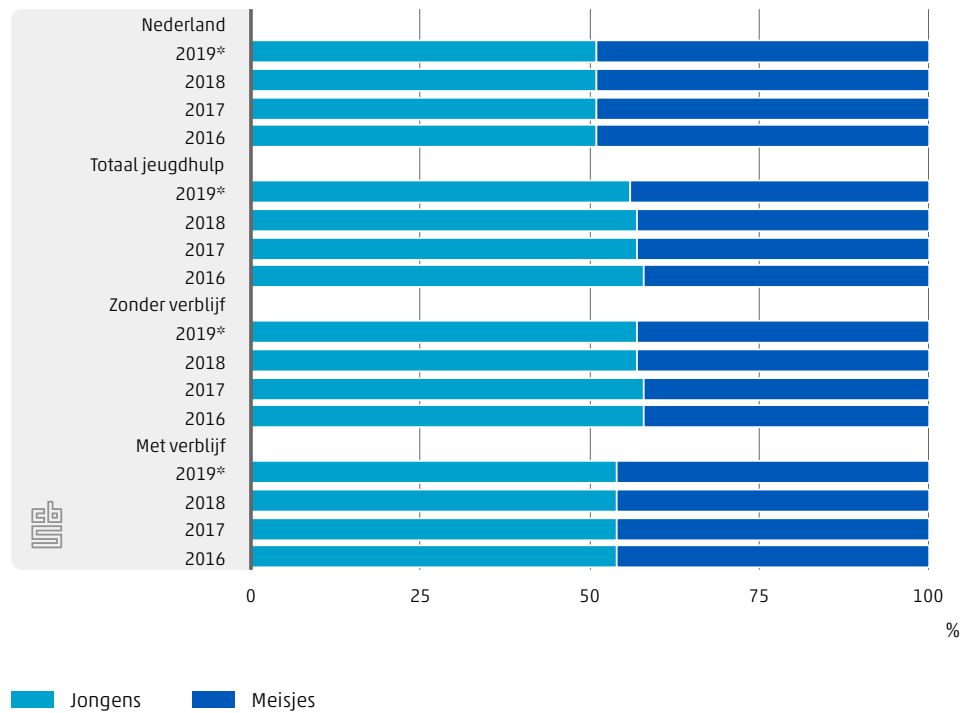
Bron: CBS

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de tabel voor.

1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes

In 2019 ontvingen veel meer jongens dan meisjes jeugdhulp. Dit gold zowel voor jeugdhulp met verblijf als voor jeugdhulp zonder verblijf. In totaal kregen ruim 185 duizend meisjes en 239 duizend jongens jeugdhulp. Het aandeel meisjes met jeugdhulp zonder verblijf is sinds 2016 toegenomen van 42 naar 44 procent in 2019. Het aandeel meisjes met jeugdhulp met verblijf bleef stabiel rond 46 procent (figuur 1.2.1).

1.2.1 Jongeren naar geslacht¹⁾

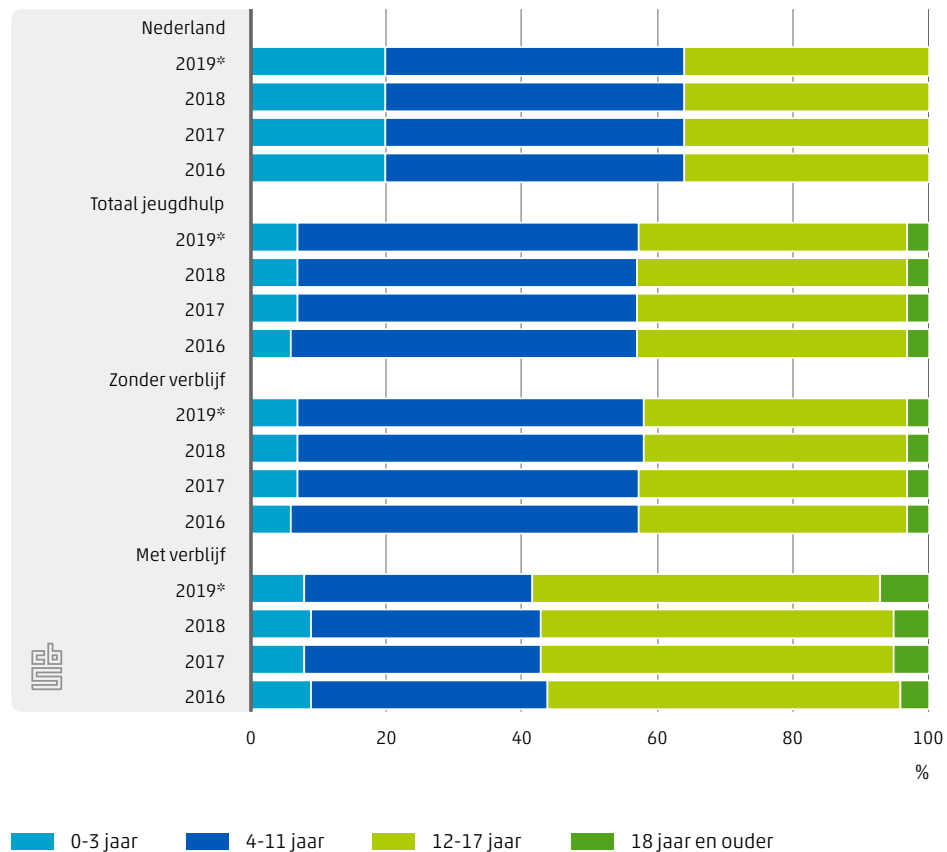

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf

De helft van alle jongeren met jeugdhulp was tussen 4 en 11 jaar oud, 214 duizend in 2019. Dat komt overeen met 14,5 procent van alle kinderen in Nederland in deze leeftijdsklasse. Bijna 168 duizend jongeren van 12 tot en met 17 jaar ontvingen jeugdhulp, dit is 14 procent van alle Nederlandse jongeren in deze leeftijdscategorie. Er is een groot verschil in leeftijd per hulpvorm. Van de jongeren met jeugdhulp zonder verblijf was 58,1 procent jonger dan 12 jaar, bij jeugdhulp met verblijf was 41,6 procent jonger dan 12 jaar. Het aandeel jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp met verblijf is toegenomen van 4 procent in 2016 naar 7 procent in 2019. Vooral het aantal jongeren met pleegzorg nam in deze leeftijdscategorie sterk toe, van 540 in 2018 naar 1 175 in 2019.

1.3.1 Jongeren naar leeftijd¹⁾

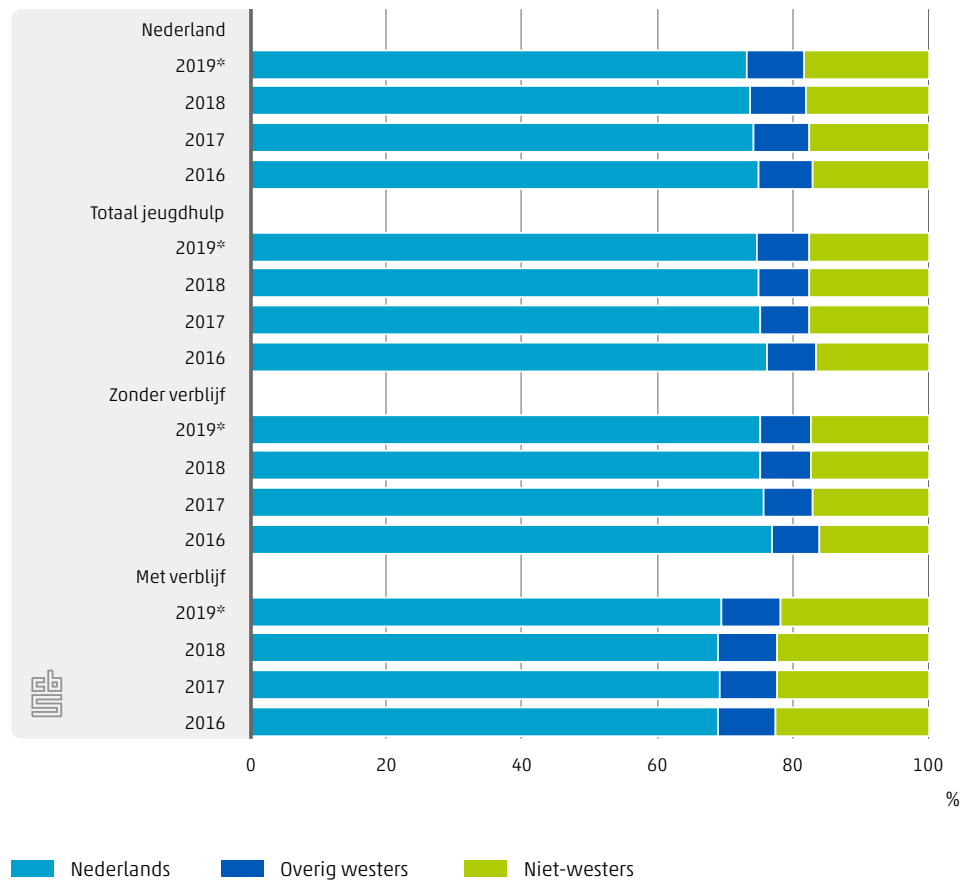
¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Bij Nederland is de leeftijdscategorie 18 jaar en ouder weggelaten omdat slechts een klein deel van deze jongeren jeugdhulp ontvangt.

1.4 Jeugdhulpjongeren met verblijf hebben vaker een migratieachtergrond dan jongeren zonder verblijf

Van de 424 duizend jongeren met jeugdhulp in 2019 hadden 317 duizend (74,8 procent) een Nederlandse achtergrond, 74 duizend (17,5 procent) een niet-westerse en bijna 33 duizend (7,7 procent) een westerse migratieachtergrond. Zij vormen op dit punt een redelijke afspiegeling van alle jongeren in Nederland. Van hen heeft 73,2 procent een Nederlandse achtergrond en heeft 18,1 procent een niet-westerse en 8,7 procent een westerse migratieachtergrond.

Jongeren die jeugdhulp met verblijf ontvangen, hadden relatief vaker een migratieachtergrond. Van hen had 21,6 procent een niet-westerse en 8,8 procent een westerse migratieachtergrond.

1.4.1 Jongeren naar migratieachtergrond¹⁾

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming

Bijna 89 procent van de jongeren met jeugdhulp in 2019 ontving daarnaast geen andere vorm van jeugdzorg. Ongeveer 7,5 procent van de jongeren kreeg naast jeugdhulp ook jeugdbescherming en 1 150 jongeren kregen zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering (tabel 1.5.1). Bij 3 395 jongeren was naast jeugdhulp ook een jeugdreclasseringsmaatregel van kracht (0,8 procent).

Jongeren kunnen pas vanaf 12 jaar een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen en jeugdbescherming houdt op zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt.

1.5.1 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering naar leeftijdscategorie, 2019¹⁾

	Totaal	0 tot en met 3 jaar	4 tot en met 11 jaar	12 tot en met 17 jaar	18 tot en met 22 jaar
	aantal jongeren				
Alleen jeugdhulp	387 680	25 120	199 555	151 135	11 870
Alleen jeugdbescherming	8 125	1 590	3 560	2 970	
Alleen jeugdreclassering	4 365			1 975	2 390
Jeugdhulp en jeugdbescherming	31 605	3 865	14 620	13 115	
Jeugdhulp en jeugdreclassering	3 395			2 455	940
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	200			200	
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	1 150			1 150	

Bron: CBS

¹⁾ Jongeren die in 2019 jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering hadden.

Sinds 2016 stijgt het aandeel jongeren dat alleen jeugdhulp ontvangt. Het aandeel van de verschillende combinaties van jeugdzorgvormen neemt gedurende de jaren steeds verder af. De verschillen zijn echter heel klein.

1.5.2 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

	2016	2017	2018	2019*
	aantal jongeren			
Totaal jongeren met jeugdzorg	392 960	412 265	423 390	436 520
	%			
Alleen jeugdhulp	87,6	88,3	88,7	88,8
Alleen jeugdbescherming	2,2	1,8	1,8	1,9
Alleen jeugdreclassering	1,4	1,2	1,1	1,0
Jeugdhulp en jeugdbescherming	7,5	7,4	7,3	7,2
Jeugdhulp en jeugdreclassering	0,9	1,0	0,8	0,8
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,1	0,1	0,1	0,0
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,3	0,3	0,3	0,3

Bron: CBS

1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Utrecht en Limburg

Van de in totaal 424 duizend jongeren met jeugdhulp in 2019 woonden er 96 duizend in Zuid-Holland¹⁾. Zeeland had het kleinste aantal, ruim 9 duizend Zeeuwse jongeren ontvingen jeugdhulp. De meeste jongeren in jeugdhulp kwamen uit Amsterdam (20 duizend), Rotterdam (17 duizend) en Den Haag (15 duizend). Echter, wanneer we kijken naar het aandeel van de jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren in de gemeente, dan blijkt dat in de jeugdregio's Utrecht Stad, Zuid-Limburg en Midden-Limburg Oost meer dan 15 procent van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp kreeg (zie figuur 1.6.4). De jeugdregio's Midden-Limburg West, Midden-Limburg Oost en Utrecht Stad hadden het hoogste percentage jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp, namelijk ruim 3 procent.

¹⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie [hier](#).

In relatie tot de bevolkingsomvang van de gemeente, werd de meeste jeugdhulp verleend in gemeenten met 100 tot 150 duizend inwoners en in de vier grote steden met meer dan 250 duizend inwoners (tabel 1.6.1). Van de jongeren tot en met 17 jaar uit die gemeenten ontving ruim 13,5 procent jeugdhulp. In de categorie jongeren van 18 tot en met 22 jaar werd in de steden met meer dan 250 duizend inwoners jeugdhulp geleverd aan bijna 2 procent van deze jongeren.

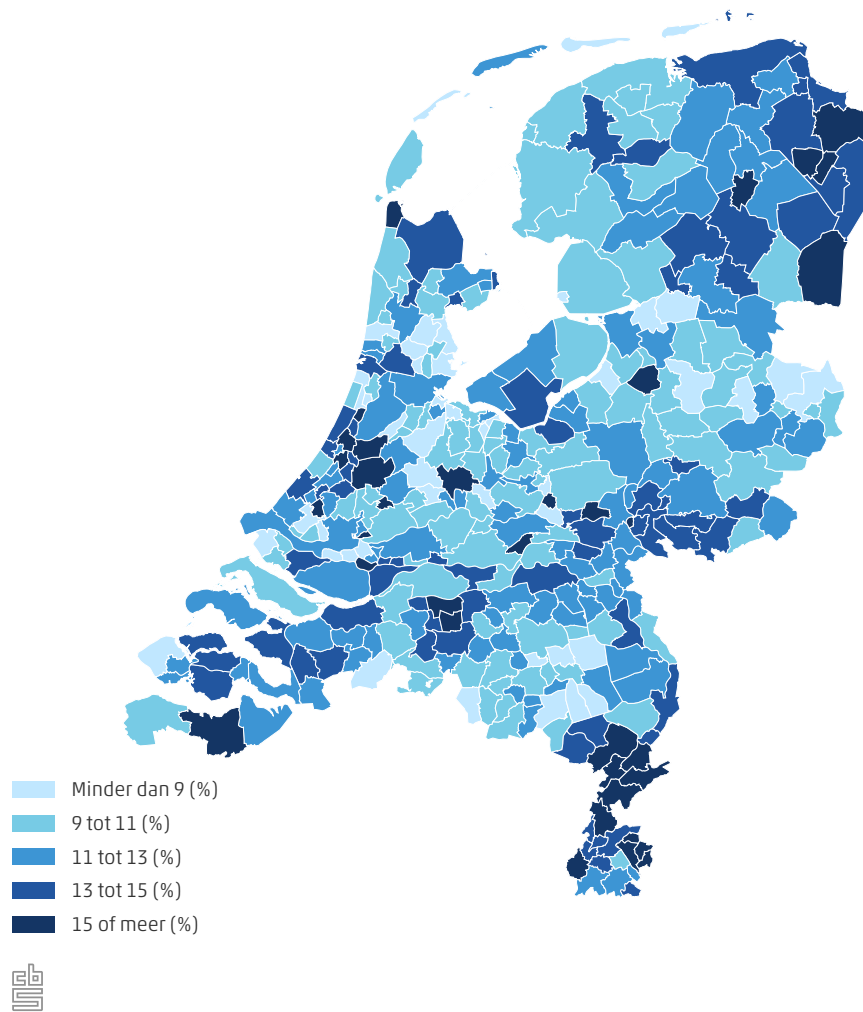
1.6.1 Aantal jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeentegrootte, 2019*

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar	% van het totale aantal personen van 18 tot en met 22 jaar
Totaal Nederland	12,24	1,19
Gemeenten met:		
Minder dan 5 000 inwoners	9,07	0,47
5 000 tot 10 000 inwoners	10,43	0,85
10 000 tot 20 000 inwoners	10,72	1,04
20 000 tot 50 000 inwoners	11,79	1,02
50 000 tot 100 000 inwoners	12,18	1,19
100 000 tot 150 000 inwoners	13,86	1,00
150 000 tot 250 000 inwoners	11,94	1,05
250 000 inwoners of meer	13,58	1,92

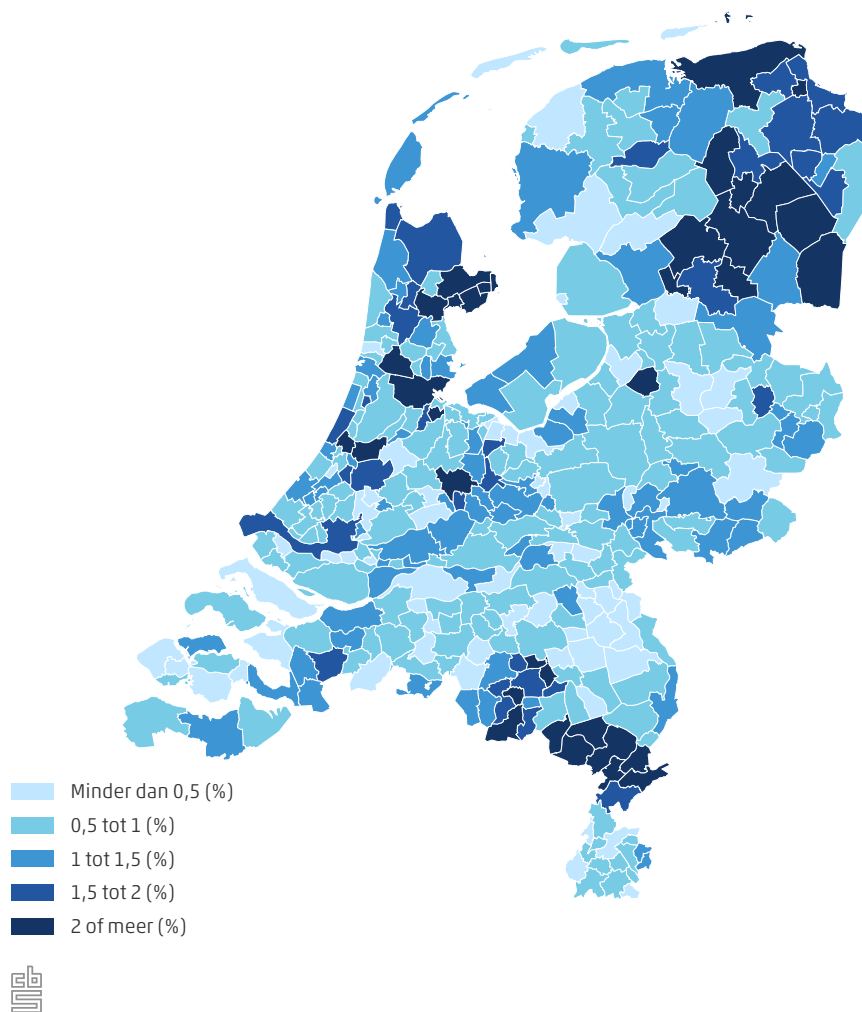
Bron: CBS

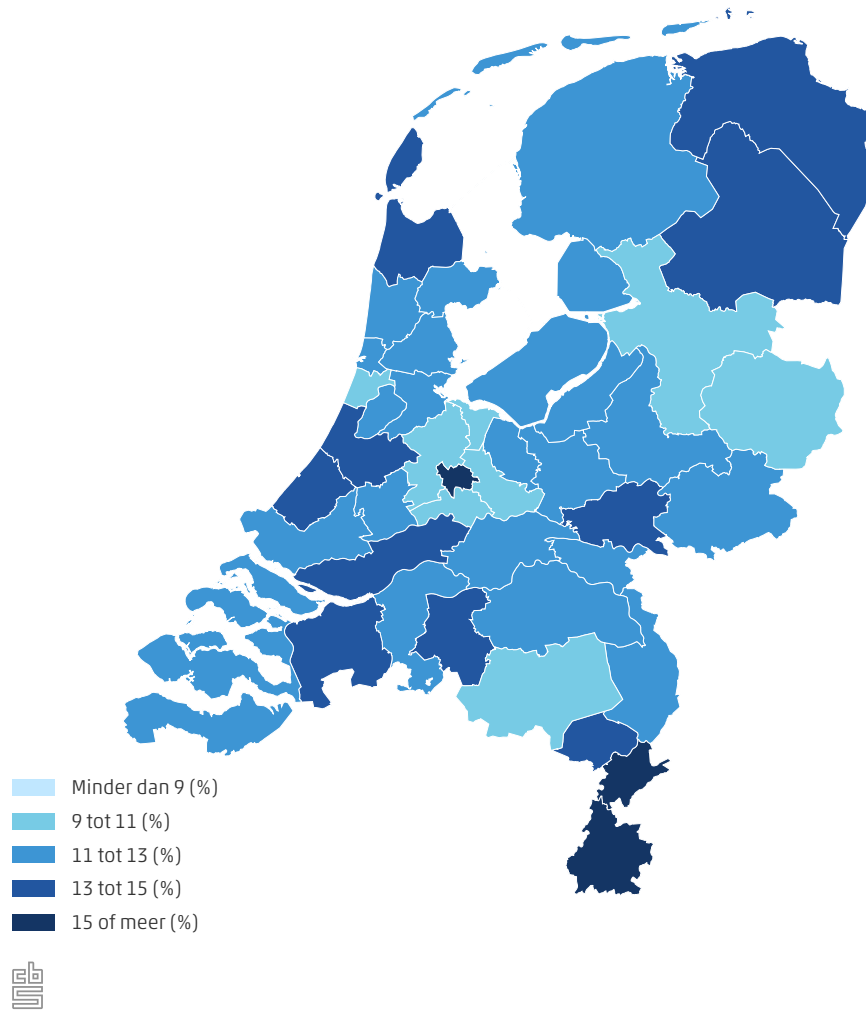
1.6.2 Jeugdhulp bij 0 t/m 17-jarigen

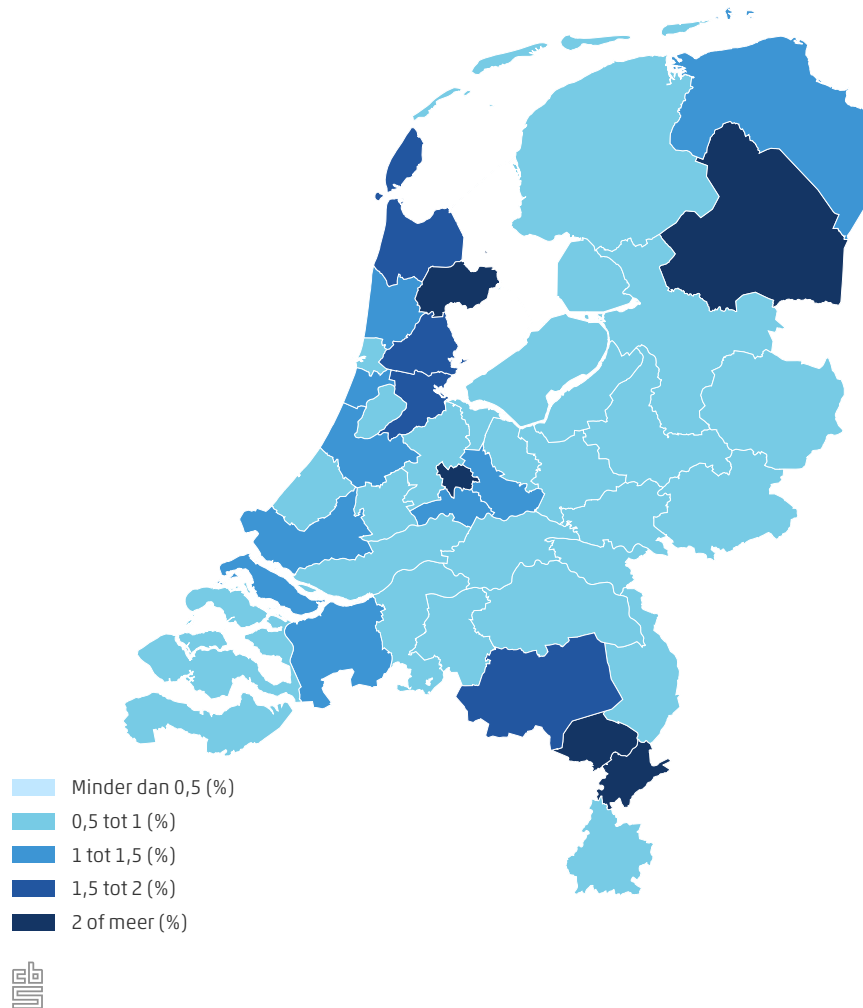
1.6.3 Jeugdhulp bij 18 t/m 22-jarigen

1.6.4 Jeugdhulp bij 0 t/m 17-jarigen

1.6.5 Jeugdhulp bij 18 t/m 22-jarigen

Wat is een hulptraject?

De cijfers van het CBS over dit onderwerp gaan soms over de (aantallen) jongeren en soms over de (aantallen) jeugdhulptrajecten. Een hulptraject bestaat uit een combinatie van hulpvorm en aanvangsdatum. Een jongere kan per verslagperiode één jeugdhulptraject doorlopen, maar ook meerdere hulptrajecten na elkaar, of meerdere hulptrajecten tegelijkertijd. Omdat een jongere meerdere trajecten kan doorlopen, verschilt het aantal jeugdhulptrajecten van het aantal jongeren dat het CBS rapporteert: het aantal hulptrajecten komt hoger uit.

Als een jongere tegelijkertijd meerdere hulptrajecten doorloopt met dezelfde hulpvorm bij dezelfde jeugdhulpaanbieder, dan worden deze trajecten samengenomen. In de cijfers tellen deze dan mee als één doorlopend hulptraject. Dit gebeurt ook als de aanvangsdatums verschillen: het gaat erom dat de hulptrajecten elkaar overlappen. De aanvangsdatum wordt in dat geval gezien als de datum waarop de hulp voor het eerst is gestart, en de einddatum is de datum waarop de laatste hulp werd beëindigd.

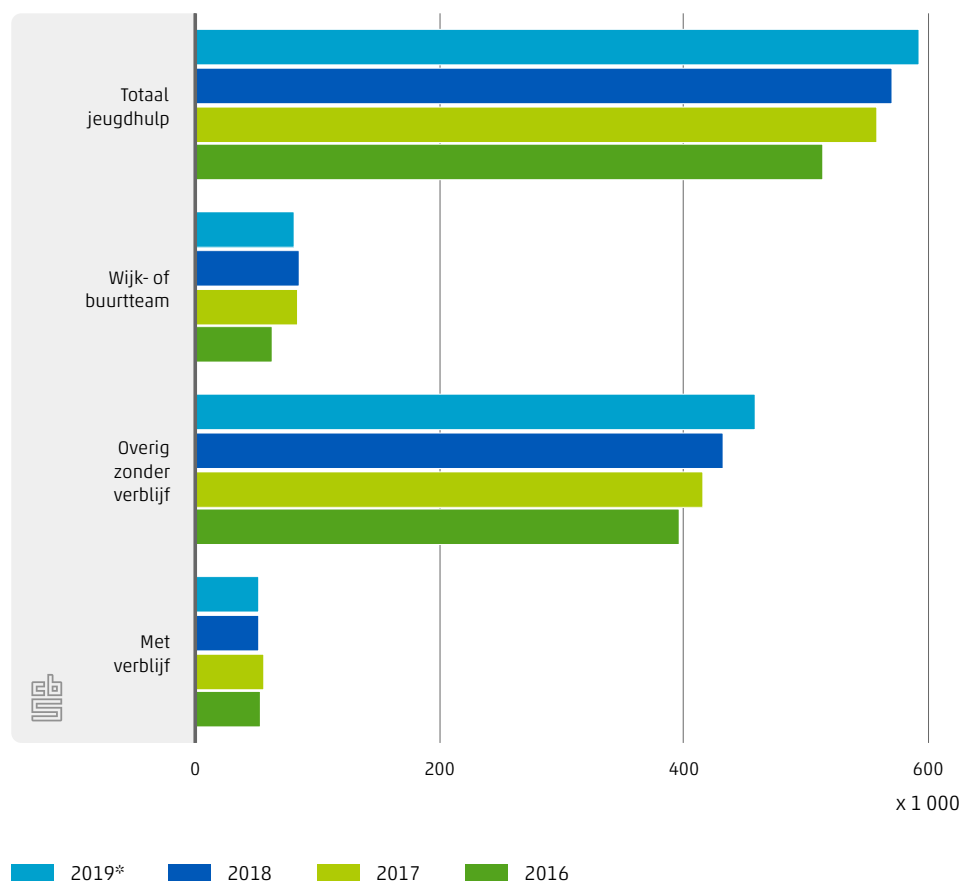
---

2. Jeugdhulptrajecten

2.1 Aantal hulptrajecten in 2019 toegenomen

In 2019 waren bijna 593 duizend jeugdhulptrajecten actief. Dat waren er bijna 22 duizend meer dan in 2018. Het aantal trajecten jeugdhulp door het wijk- of buurtteam daalde met 4 procent, de overige jeugdhulp zonder verblijf steeg met 5,9 procent en de jeugdhulp met verblijf daalde met 0,6 procent (figuur 2.1.1).

2.1.1 Jeugdhulptrajecten¹⁾

¹⁾ Trajecten die over meerdere perioden liepen komen meerdere malen in de figuur voor.

Gedurende 2019 zijn meer jeugdhulptrajecten begonnen dan er zijn beëindigd. Bij aanvang van het jaar waren ruim 311 duizend jeugdhulptrajecten actief en op 31 december waren dat er 357 duizend, een toename van bijna 15 procent (tabel 2.1.2).

2.1.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 2019*¹⁾

	Beginstand (1 januari 2019)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (31 december 2019)	Actief in 2019 ²⁾
aantal jeugdhulptrajecten					
Totaal jeugdhulp	311 100	281 465	235 265	357 300	592 565
Totaal zonder verblijf	278 135	262 585	216 825	323 895	540 720
waarvan					
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	46 355	35 610	33 145	48 820	81 965
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	172 935	168 375	137 180	204 130	341 310
daghulp op locatie van de aanbieder	16 730	14 395	11 465	19 665	31 125
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	42 110	44 205	35 040	51 280	86 320
Totaal met verblijf	32 970	18 880	18 435	33 410	51 845
waarvan					
pleegzorg	18 520	4 075	4 430	18 160	22 595
gezinsgericht	3 180	2 565	2 000	3 745	5 745
gesloten plaatsing	1 080	2 030	2 160	950	3 110
overig met verblijf ³⁾	10 190	10 205	9 840	10 555	20 400

Bron: CBS

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens 2019 liepen.

³⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

In totaal zijn bijna 593 duizend hulptrajecten actief geweest, deze trajecten liepen op enig moment tijdens 2019. Daarvan betrof het bijna 541 duizend keer een hulptraject zonder verblijf en 52 duizend keer een hulptraject met verblijf. De relatieve uitstroom, dat wil zeggen de uitstroom ten opzichte van het totale aantal actieve hulptrajecten, is het grootst bij gesloten plaatsing. Van alle trajecten die in 2019 actief waren, is 70 procent in deze periode afgesloten.

2.1.3 Begonnen trajecten jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	2016	2017	2018	2019*
aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal jeugdhulp	288 405	295 535	335 695	281 465
%				
Totaal zonder verblijf	92,0	91,8	93,3	93,3
waarvan				
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	12,8	14,3	11,7	12,7
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	60,4	59,6	61,9	59,8
daghulp op locatie van de aanbieder	5,3	5,3	5,1	5,1
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	13,5	12,8	14,5	15,7
Totaal met verblijf	8,0	8,2	6,7	6,7
waarvan				
pleegzorg	1,9	1,9	1,6	1,4
gezinsgericht	1,0	0,9	0,9	0,9
gesloten plaatsing	0,8	0,8	0,7	0,7
overig met verblijf ²⁾	4,3	4,6	3,5	3,6

Bron: CBS

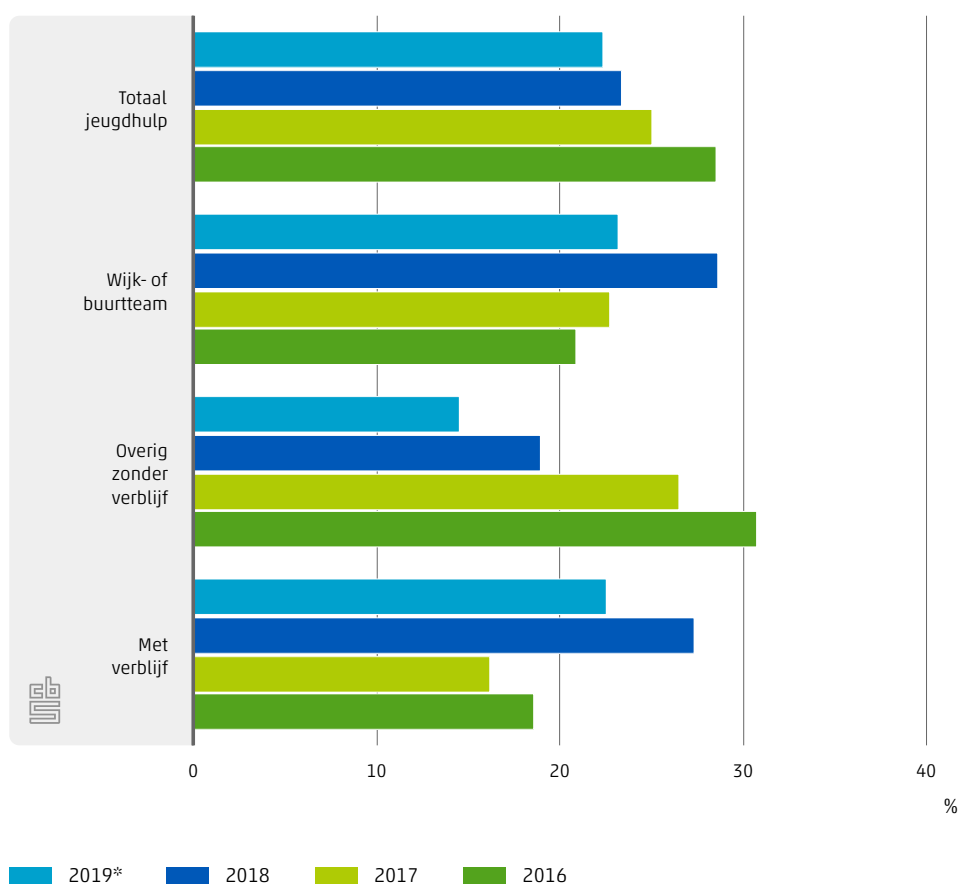
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

In 2019 zijn ruim 281 duizend nieuwe jeugdhulptrajecten gestart. Dat is een daling van 16 procent ten opzichte van 2018. De oorzaak van deze daling komt doordat in de geestelijke gezondheidszorg (GGz) veelal werd geregistreerd aan de hand van de diagnose-behandelcombinaties (DBC). Deze systematiek is per 1 januari 2018 afgeschaft voor jeugd-GGz. Het gevolg van deze afschaffing is dat sommige jeugdhulpaanbieders hun DBC's op 31 december 2017 om administratieve reden hebben afgesloten. Veelal liep de zorg gewoon door en werden voor deze jongeren nieuwe jeugdhulptrajecten aangeleverd met als startdatum 1 januari 2018. Door deze manier van registreren is het aantal inschrijvingen op 1 januari 2018 relatief groot en geeft het een vertekend beeld van de werkelijke in- en uitstroom.

Ruim 22 procent van de nieuwe jeugdhulptrajecten in 2019 was herhaald beroep (figuur 2.1.4). Dat wil zeggen dat 22 procent van de jongeren die in 2019 een jeugdhulptraject startten, in de vijf voorafgaande jaren al eerder jeugdhulp hadden. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar het soort jeugdhulp dat eerder is ontvangen. Van de nieuwe trajecten in 2018 was ruim 23 procent herhaald beroep. Jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam van de gemeente kent het hoogste percentage herhaald beroep, 23,2 procent in 2019.

2.1.4 Herhaald beroep¹⁾

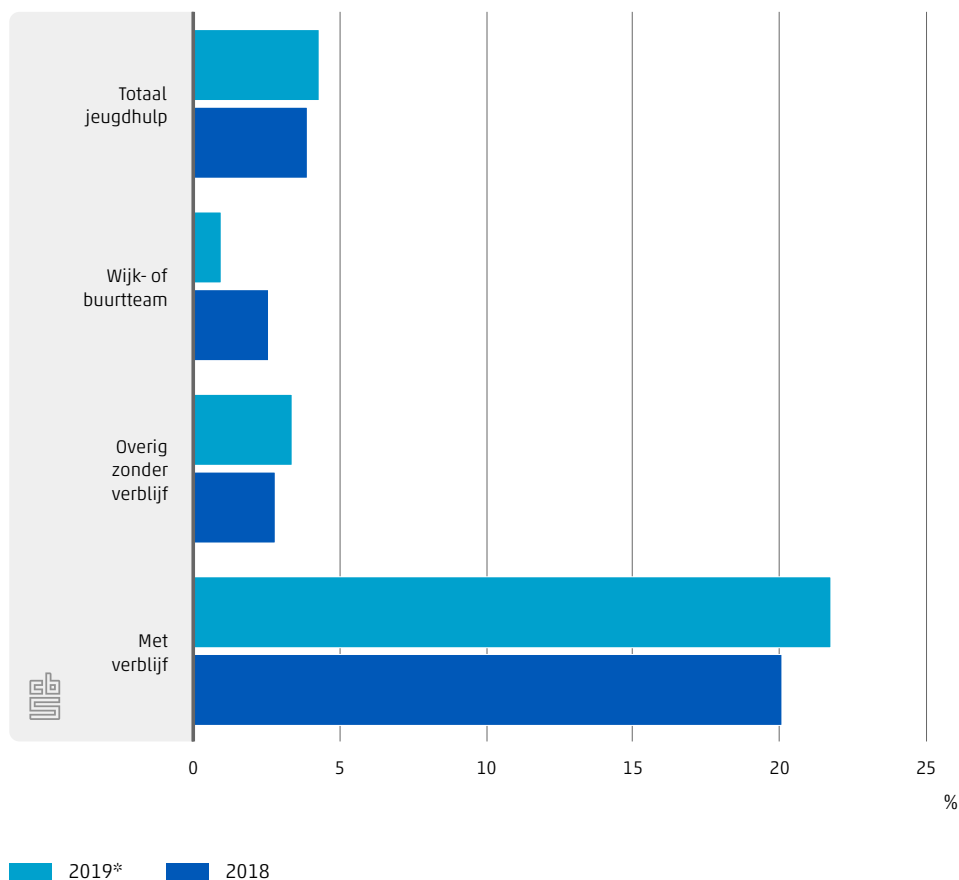

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode.

Bij 4 procent van de 281 duizend trajecten die vanaf 1 januari 2019 zijn gestart, was sprake van crisis bij aanvang. Dat gold met name bij trajecten jeugdhulp met verblijf. Daar is 22 procent van de trajecten gestart met crisis.

De Beleidsinformatie Jeugd is sinds 2018 uitgebreid met de vraag of er sprake was van crisis bij aanvang van het traject. Niet alle jeugdhulpverleners hebben dit gegeven meteen in hun administratie opgenomen. Hierdoor moeten de resultaten met voorzichtigheid worden behandeld.

2.1.5 Gestart met crisis¹⁾

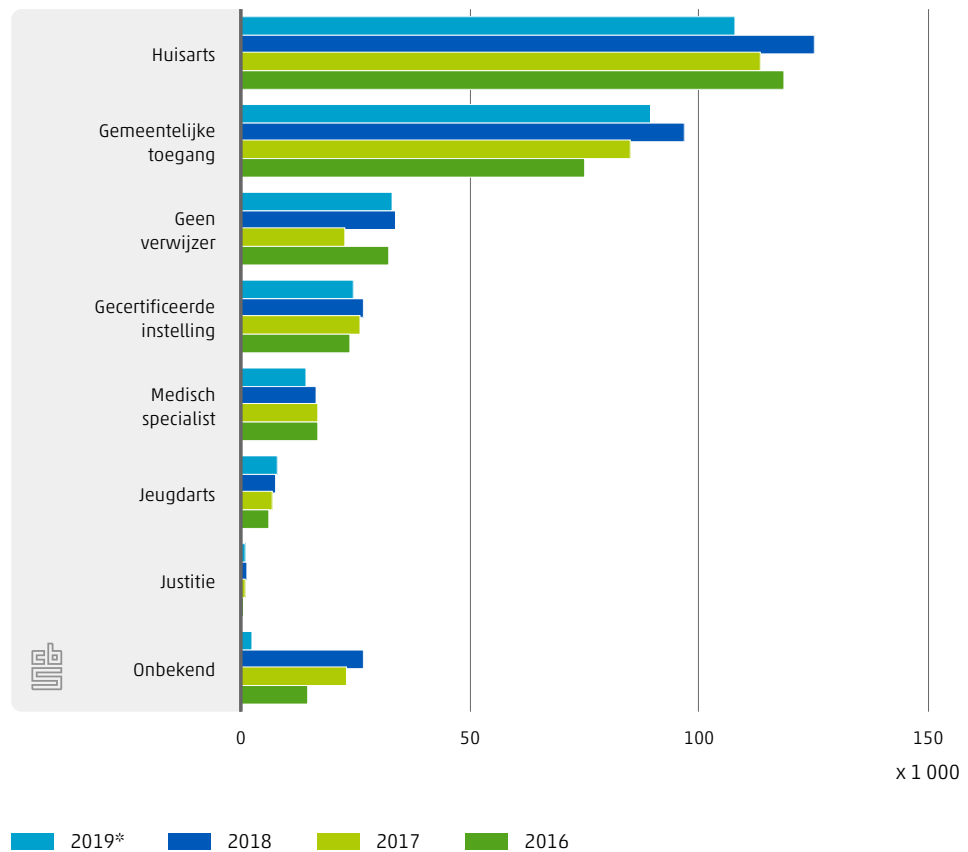
¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode.

2.2 Jeugdhulp meestal doorverwezen door de huisarts

In 2019 werden bijna 108 duizend jeugdhulptrajecten gestart na verwijzing door een huisarts. Dat zijn er 14 procent minder dan in 2018 (figuur 2.2.1). Desondanks blijft de huisarts met 38 procent van alle doorverwijzingen de grootste verwijzer van jeugdhulp. Ook het aantal doorverwijzingen door de gemeente daalde in 2019 met ruim 7 duizend ten opzichte van 2018.

2.2.1 Verwijzer¹⁾

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn gestart in de verslagperiode. Trajecten onder Geen verwijzer betreft vrij toegankelijke jeugdhulp.

Er waren ruim 33 duizend jeugdhulptrajecten zonder verwijzer. Dit betreft jeugdhulptrajecten waarvoor geen verwijzing nodig is, de zogenaamde vrij toegankelijke jeugdhulp. De gemeente bepaalt zelf welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Dat kan dus per gemeente anders zijn.

Verbeteringen in de registratie hebben ertoe geleid dat het aantal trajecten met onbekende verwijzer sterk is gedaald. Deze categorie is bedoeld voor trajecten die voor 1 januari 2015 zijn begonnen en waarvan de verwijzer niet meer te achterhalen was, maar wordt door sommige jeugdhulpaanbieders ook gebruikt voor trajecten met een latere aanvangsdatum.

2.3 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar

Van alle 235 duizend jeugdhulptrajecten die in 2019 zijn beëindigd (de uitstroom, zie tabel 2.0.2), hebben er bijna 47 duizend korter dan drie maanden geduurd (19,9 procent). Ruim twee op de drie afgesloten jeugdhulptrajecten duurde korter dan een jaar.

2.3.1 Doorlooptijd van verleende jeugdhulp, naar hulpvorm, 2019*¹⁾

	Duur van het jeugdhulptraject				
	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
	aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal	46 830	42 080	70 560	64 435	11 360
Zonder verblijf waarvan	40 500	39 560	66 835	60 360	9 570
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	7 335	6 125	8 115	9 235	2 340
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	24 245	25 550	42 215	39 195	5 975
daghulp op locatie van de aanbieder	1 660	2 085	4 370	2 915	440
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	7 265	5 800	12 135	9 015	820
Totaal met verblijf waarvan	6 325	2 520	3 725	4 080	1 790
pleegzorg	755	510	710	1 200	1 255
gezinsgericht	510	315	520	505	155
gesloten plaatsing	860	450	565	285	.
overig met verblijf ²⁾	4 200	1 240	1 935	2 085	375

Bron: CBS

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in 2019.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Een in 2019 afgesloten jeugdhulptraject duurde gemiddeld 361 dagen. Dat is 24 dagen langer dan de afgesloten trajecten in 2018. Trajecten met gesloten plaatsing duren met gemiddeld 185 dagen in 2019 het kortst. Pleegzorgtrajecten duurden gemiddeld bijna tweeënhalve keer zo lang als een gemiddeld traject, namelijk 852 dagen (tabel 2.3.2).

2.3.2 Gemiddelde duur van de verleende jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	2016	2017	2018	2019*
	jeugdhulptrajecten			
Afgesloten jeugdhulptrajecten	196 620	261 415	212 045	235 265
	dagen			
Totaal jeugdhulp	296	318	337	361
Totaal zonder verblijf waarvan	282	310	331	356
uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	248	320	365	373
ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	290	318	335	363
daghulp op locatie van de aanbieder	335	317	320	352
jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	263	252	282	313
Totaal met verblijf waarvan	428	407	399	418
pleegzorg	887	795	764	852
gezinsgericht	356	374	402	402
gesloten plaatsing	171	174	166	185
overig met verblijf ²⁾	299	285	261	276

Bron: CBS

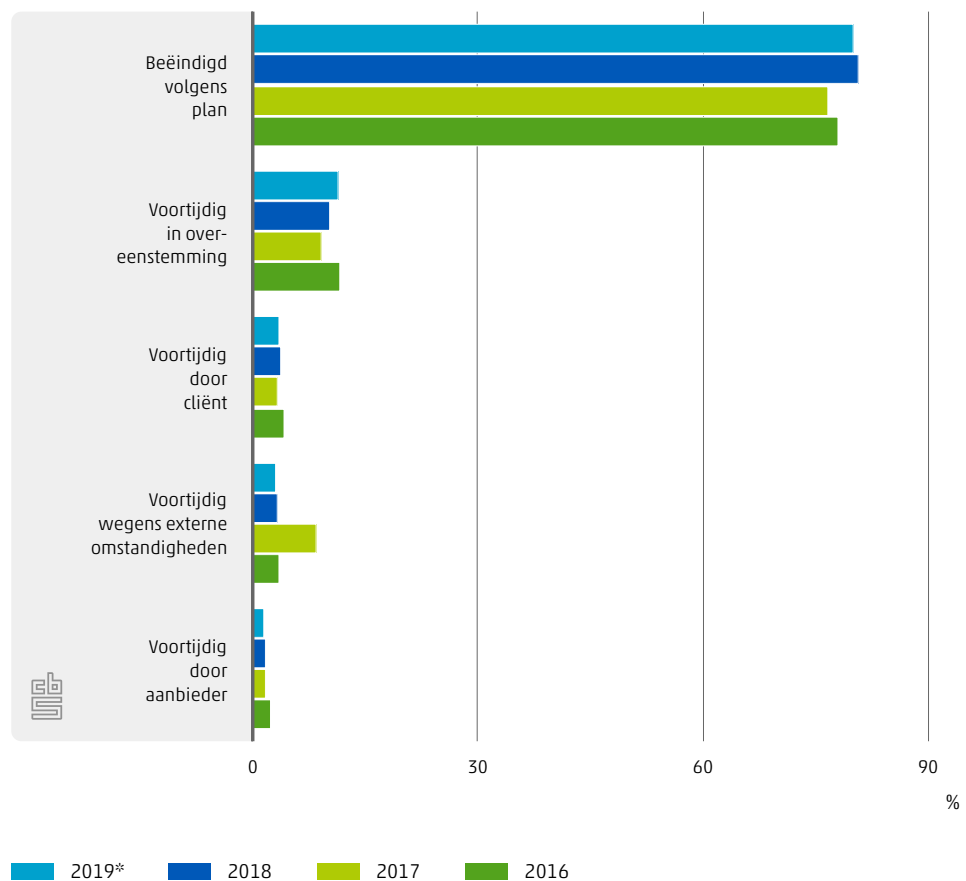
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd in verslagjaar.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.4 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd

Van alle jeugdhulptrajecten die in 2019 werden afgesloten, werden bijna 189 duizend beëindigd volgens plan (figuur 2.4.1). Dit komt overeen met 80 procent van de afgesloten trajecten. Naast het beëindigen volgens plan werd 11 procent van de trajecten voortijdig afgesloten in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder. Eenzijdige beëindiging door de jeugdige of door de aanbieder kwam veel minder vaak voor: respectievelijk in 3,5 en 1,6 procent van de gevallen.

2.4.1 Reden beëindiging¹⁾

¹⁾ Jeugdhulptrajecten die zijn beëindigd in de verslagperiode.

Meer informatie over jeugdhulp kunt u vinden op de website van het CBS

[Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd](#)

[Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015](#)

Begrippenlijst

Jeugdhulp

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is jeugdhulp:

1°. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders;

2°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en

3°. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

In de Jeugdwet zijn randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen waaraan de jeugdhulp en/of jeugdhulpaanbieders moeten voldoen, zoals dossiervorming, een plan (hulpverleningsplan, behandelplan) en bewaking en beheersing van de kwaliteit. Voor de jeugdhulp waarover aan het CBS gerapporteerd moet worden gelden al deze randvoorwaarden en eisen.

Als een jeugdhulpaanbieder een jeugdige (anonieme) adviezen of consulten biedt, ook al is dat voorafgaande aan de start van jeugdhulp, dan geldt dit niet als jeugdhulp waarover gegevens verstrekt moeten worden aan het CBS. Dit geldt tevens voor het verstrekken van folders en overige vormen van informatie

De volgende vormen van jeugdhulp worden onderscheiden:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis.

In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam – Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp. De jeugdhulp die door een wijk- of buurtteam wordt uitgevoerd bevindt zich vaak op de grens tussen het voorkomen van problemen (preventie) en de hulp bij problemen (jeugdhulp). In principe wordt preventie niet tot de jeugdhulp gerekend zoals het CBS daarover rapporteert. Een gemeente mag echter bij de aanlevering van gegevens aan het CBS zelf bepalen welke activiteiten zij tot de jeugdhulp rekent.

Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder – Ambulante jeugdhulp op locatie betreft ambulante hulp of groepsgesprekken op het kantoor waarbij in principe één (algemene) expertise tegelijkertijd binnen de hulpverlening wordt ingezet.

Daghulp op locatie van de aanbieder – Bij daghulp is een begeleider of hulpverlener minimaal een dagdeel in de nabije omgeving van de jongere. De hulp kan individueel plaatsvinden, maar ook in een groep. Dagbesteding en dagstructurering vallen hier ook onder. Daghulp vindt plaats op de locatie van de aanbieder. Een belangrijk kenmerk van de dagbehandeling is dat een multidisciplinair team voor de dagbehandeling wordt ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een combinatie van fysiotherapie, gedragstherapie en psychotherapie die tijdens de dagbehandeling wordt ingezet.

Jeugdhulp in het netwerk van de jongere – Jeugdhulp in het netwerk van de jongere vindt plaats bij de jongere thuis, op school of elders in het netwerk van de jongere. In ieder geval niet op locatie bij de aanbieder. De intensiteit kan variëren van één of enkele uren tot 24 uur per dag.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Pleegzorg – Vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Gezinsgericht – Alle vormen van verblijf die een gezinssituatie benaderen, maar geen pleegzorg zijn. Te denken valt aan gezinshuizen, logeerhuizen en zorgboerderijen waar overnacht wordt.

Gesloten plaatsing – De jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of op basis van een machtiging BOPZ (Wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen).

Overig verblijf bij een jeugdhulpaanbieder – De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Herhaald beroep

Een jeugdhulptraject wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode jeugdhulp heeft ontvangen.

Gestart met crisis

De hulpverlening is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie. Of de jeugdhulp al dan niet is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie is het professionele oordeel van de jeugdhulpprofessional. Er is daarmee geen vaste definitie van crisis. Iedere professional heeft een beeld bij het onderscheid crisis-geen crisis.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Verwijzer

De organisatie of persoon die de jongere en/of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Het betreft organisaties of personen die rechtstreeks jongeren en hun ouders op grond van de Jeugdwet kunnen doorverwijzen naar jeugdhulp. De Jeugdwet stelt dat tussen gemeenten en betrokkenen afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder en wijze waarop de rechtstreekse verwijzing verloopt.

Gemeentelijke toegang – De jongere is door de gemeente of een gemeentelijke organisatie aangemeld bij een jeugdhulpaanbieder. Hieronder vallen ook de verwijzingen van de politie, Veilig Thuis organisaties en het onderwijs.